

WYMAGANIA EDUKACYJNE

Język polski – klasa VIII

Wymagania niezbędne do otrzymania poszczególnych śródrocznych i rocznych ocen klasyfikacyjnych

Założenia

- Każdy wyższy poziom obejmuje wymagania poziomów niższych. Ocenę ustala się na podstawie poziomu opanowania wymagań określonych dla realizowanych treści.
- Wymagania dostosowuje się do indywidualnych potrzeb rozwojowych i edukacyjnych oraz możliwości psychofizycznych ucznia w przypadkach określonych przepisami.

Zakres treści klasy VIII

Wymagania odnoszą się do kształcenia literackiego i kulturowego, kształcenia językowego, tworzenia wypowiedzi oraz samokształcenia. Obejmują również utrwalanie osiągnięć z klas IV–VI i stosuje się je do lektur, tekstów kultury, zagadnień językowych oraz form wypowiedzi przewidzianych dla klasy VIII w dopuszczonym programie nauczania.

Ocena dopuszczająca (2)

Rozpoznaję podstawowe rodzaje i gatunki literackie, elementy dramatu oraz poznane środki artystyczne, w tym ironię i komizm;

- wskazuję tematykę, podstawową problematykę, bohaterów, narratora lub podmiot liryczny oraz najważniejsze wydarzenia omawianego utworu (omawiam sytuację liryczną opisaną w wierszu);
- wyszukuję w tekście informacje podane wprost i przytaczam fragment związany z zadaniem zagadnieniem;
- rozpoznaję podstawowe zjawiska językowe omawiane w klasie VIII, w tym elementy słowotwórstwa, imiesłowy, rodzaje wypowiedzi i style;
- stosuję podstawowe zasady ortograficzne i interpunkcyjne oraz rozpoznaję najczęstsze błędy językowe;
- tworzę wypowiedź w formie ćwiczonej w klasie VIII, zachowując jej podstawowe cechy;
- formułuję prostą opinię i argument oraz korzystam według wskazówek z tekstu, słownika lub innego źródła informacji;
- wyjaśniam znaczenie pojęć: neologizm, synonim, antonim;
- określám rodzaj narracji w utworze;
- wymieniam odmienne i nieodmienne części mowy.

Ocena dostateczna (3)

Spełniam wymagania na ocenę dopuszczającą, a ponadto:

- opisuję cechy rodzajów i gatunków literackich oraz wyjaśniam podstawowe funkcje środków artystycznych i elementów dramatu;
- wyjaśniam problematykę utworu, charakteryzuję bohaterów i odwołuję się do wartości oraz prostego kontekstu;
- rozpoznaję rodzaje tekstów nieliterackich i gatunki dziennikarskie, porządkuję informacje oraz interpretuję podstawowe elementy dzieła sztuki;
- wyjaśniam podstawowe mechanizmy słowotwórcze i fonetyczne, rozpoznaję imiesłowy oraz wypowiedzenia wielokrotnie złożone;
- stosuję poznane zasady gramatyczne, ortograficzne i interpunkcyjne oraz rozpoznaję style i odmiany normy językowej;
- tworzę uporządkowaną wypowiedź w poznanej formie, stosuję akapity, właściwą kompozycję oraz zachowuję spójność językową;
- formułuję tezę lub hipotezę, odróżniam argument od przykładu, streszczam albo parafrazuję tekst i rzetelnie wykorzystuję wskazane źródła.
- wyjaśniam znaczenie pojęć: błąd językowy, artykuł, nazwy osobowe, sabotaż, dywersja, wyraz podstawowy, wyraz pochodny.

Ocena dobra (4)

Spełniam wymagania na ocenę dostateczną, a ponadto:

- interpretuję utwór z wykorzystaniem pojęć literackich, wartości uniwersalnych i właściwie dobranego kontekstu;
- analizuję funkcje symbolu, alegorii, ironii, komizmu i innych środków artystycznych oraz ich wpływ na znaczenie utworu;
- analizuję tekst publicystyczny, popularnonaukowy lub dzieło sztuki, selekcjonuję informacje, cytuję trafne fragmenty i formułuję wnioski;
- stosuję wiedzę o słowotwórstwie, imiesłowach, mowie zależnej i niezależnej oraz wypowiedzeniach wielokrotnie złożonych w analizie i przekształcaniu tekstu;
- dobieram styl do sytuacji, stosuję normę językową, zasady ortografii i interpunkcji oraz dokonuję korekty typowych błędów;
- tworzę spójną recenzję, rozprawkę, przemówienie lub inną formę przewidzianą w klasie VIII (podanie, cv), zachowując jej kompozycję i cechy gatunkowe;
- buduję logiczny wywód, porządkuję materiał rzeczowy, uzasadniam stanowisko argumentami i przykładami oraz formułuję wnioski;

- wskazuję puentę w utworze;
- wyjaśniam znaczenie pojęć: zapożyczenia, wyrazy rodzime, wyrazy wieloznaczne, norma językowa, norma wzorcowa, norma użytkowa, temat słowotwórczy, formant, oboczność.

Ocena bardzo dobra (5)

Spełniam wymagania na ocenę dobrą, a ponadto:

- interpretuję utwory na kilku poziomach, wykorzystuję konteksty biograficzne, historyczne, kulturowe lub społeczne i uzasadniam ich przydatność;
- porównuję utwory literackie i inne teksty kultury według samodzielnie dobranych kryteriów oraz wyjaśniam znaczenie podobieństw, różnic i nawiązań;
- analizuję problematykę egzystencjalną i wartości estetyczne tekstów oraz formułuję uzasadnioną ocenę postaw i zjawisk;
- wyjaśniam funkcje zjawisk gramatycznych, leksykalnych i stylistycznych w tekście oraz świadomie wykorzystuję je we własnej wypowiedzi;
- tworzę rozwinięte, logiczne i poprawne wypowiedzi, świadomie stosując środki retoryczne, właściwy styl, kompozycję i spójność między akapitami;
- analizuję sposób argumentowania, rozpoznaję manipulację językową, rzeczowo polemizuję z cudzym stanowiskiem i przestrzegam zasad etyki wypowiedzi;
- selekcjonuję i krytycznie oceniam informacje z różnych źródeł, wykorzystuję je z poszanowaniem praw autorskich i samodzielnie prezentuję wyniki pracy.
- redaguję list otwarty, list motywacyjny
- interpretuję puentę w utworze
- wyjaśniam znaczenie pojęć: powieść historyczna, bohater dynamiczny, symbol, felieton, motyw biblijny.

Ocena celująca (6)

Spełniam wymagania na ocenę bardzo dobrą, a ponadto:

- samodzielnie rozwiązuję złożony problem interpretacyjny lub językowy, łącząc wiedzę i umiejętności z kilku zagadnień realizowanych w klasie VIII;
- tworzę samodzielną interpretację wymagającego utworu lub dzieła sztuki, uwzględniam różne możliwe odczytania i bronię własnej propozycji;
- tworzę syntezę obejmującą kilka tekstów, kontekstów lub zjawisk kulturowych, wskazując związki i formułując uzasadnione wnioski;

- samodzielnie analizuję i przekształcam złożone konstrukcje językowe oraz dokonuję trafnej korekty tekstu pod względem poprawności, stylu i skuteczności;
- tworzę oryginalną, przemyślaną i poprawną wypowiedź w formie objętej programem klasy VIII, celowo dobierając środki językowe i retoryczne;
- formułuję rozbudowaną argumentację, hierarchizuję argumenty, odnoszę się do kontrargumentów i ujawniam nieetyczne lub manipulacyjne sposoby oddziaływania;
- opracowuję oryginalną i merytorycznie poprawną formę prezentacji wniosków, twórczo wykorzystując teksty i źródła; osiągnięcie tej oceny nie wymaga materiału spoza podstawy programowej.
- Podejmuję dyskusję na podany temat.

Podstawa opracowania

Podstawa prawna i programowa. Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 14 lutego 2017 r. (Dz.U. z 2017 r. poz. 356, z późn. zm.), w tym zmiany obowiązujące od 1 września 2024 r. (Dz.U. z 2024 r. poz. 996), oraz § 4 rozporządzenia Ministra Edukacji z dnia 11 marca 2026 r. (Dz.U. z 2026 r. poz. 378), określający harmonogram wdrażania nowej podstawy programowej. W klasie VIII w roku szkolnym 2026/2027 stosuje się dotychczasową podstawę programową.